

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อสำรวจและวิเคราะห์ทัศนคติทางจริยธรรมตามหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ปรากฏในเพลงไทยสมัยนิยม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ศึกษาจริยธรรมและความหมายของจริยธรรมทั้ง 24 ข้อที่คัดเลือก
จากจริยธรรม 30 ข้อที่ระบุไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งมีทัศน
ทางจริยธรรม 83 ข้อและแยกเป็นข้อกระทงของมโนทัศน์อีก จำนวน 106 ข้อ

1.2 ตารางสำรวจจริยธรรมจากเพลงไทยสมัยนิยม จำนวน 3 ตาราง

1.3 ตารางวิเคราะห์ทัศนคติทางจริยธรรมจากเพลงแต่ละเพลง

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองวิเคราะห์เนื้อเพลงทั้ง 3 ประเภท คือ เพลงลูกทุ่ง
เพลงลูกกรุง และเพลงเขาวงกต ประเภทละ 5 เพลง และผ่านการตรวจพิจารณา
จากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

2. ตัวอย่างประชากร

2.1 เพลงที่ชนะเลิศและรองชนะเลิศแผนเสียงทองคำทั้ง 5 ครั้ง
โดยคัดเลือกเฉพาะเพลงที่มีทัศนคติทางจริยธรรม จำนวน 24 เพลง

2.2 เพลงที่ชนะเลิศและรองชนะเลิศเส้าอากาศทองคำทั้ง 4 ครั้ง
โดยคัดเลือกเฉพาะเพลงที่มีทัศนคติทางจริยธรรม จำนวน 18 เพลง

2.3 เพลงจากเทปบันทึกเสียงที่เด่นสำหรับเขาวงกตในปี 2525 ซึ่ง
เป็นเพลงที่มีทัศนคติทางจริยธรรม จำนวน 30 เพลง

2.4 เพลงทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีทัศนคติทางจริยธรรมอีก 128 เพลง
รวมตัวอย่างประชากรทั้งหมด 200 เพลง แบ่งเป็น เพลงลูกทุ่ง 70 เพลง
เพลงลูกกรุง 70 เพลง และเพลงเขาวงกต 60 เพลง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สำนวนเพลงไทยสมัยนิยม แยกประเภทไว้เป็น 3 ประเภท คือ

- 1) เพลงลูกทุ่ง
- 2) เพลงลูกกรุง
- 3) เพลงเขาวงกต

3.2 อ่านเนื้อเพลงเพื่อจับข้อความที่ใหม่ในทัศนทางจริยธรรมตามจริยธรรมที่กำหนด แล้วนำมาหาความถี่ของจริยธรรมแต่ละข้อที่ปรากฏในเพลงแต่ละประเภท

3.3 จัดอันดับจริยธรรมที่ปรากฏอยู่ในเพลงแต่ละประเภท

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. เพลงไทยสมัยนิยมประเภทเพลงลูกทุ่ง มีเนื้อเพลงที่สอดคล้องกับทัศนทางจริยธรรมข้อที่ 14 คือความอดทนอดกลั้นมากที่สุด รองลงมาคือ จริยธรรมข้อที่ 13 คือ ความขยันหมั่นเพียร จริยธรรมข้อที่ 24 หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน จริยธรรมข้อที่ 2 ความเมตตากรุณา

จริยธรรมที่กล่าวถึงน้อยที่สุด คือ จริยธรรมข้อที่ 11 ความเป็นผู้มีเหตุผล จริยธรรมข้อที่ 22 ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง และจริยธรรมข้อที่ 23 ความมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลาและหน้าที่

2. เพลงไทยสมัยนิยมประเภทเพลงลูกกรุง ปรากฏผลการวิเคราะห์เป็นเช่นเดียวกับเพลงลูกทุ่ง คือ จริยธรรมข้อที่ 14 ความอดทนอดกลั้น ปรากฏมากที่สุด ส่วนอันดับรองลงมาคือ จริยธรรมข้อที่ 24 หลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน จริยธรรมข้อที่ 13 ความขยันหมั่นเพียร จริยธรรมข้อที่ 12 ความสะอาดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว มีค่าความถี่ตามลำดับ

จริยธรรมที่กล่าวถึงน้อยที่สุด คือ จริยธรรมข้อที่ 5 การไม่ละเมิดของรักผู้อื่น ส่วนจริยธรรมข้อที่ 20 ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน ไม่ปรากฏในเพลงประเภทนี้

3. เพลงไทยสมัยนิยมประเภทเพลงเขาวงกต พบว่า จริยธรรมข้อที่ 24 หลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน ปรากฏมากที่สุด รองลงมาตามลำดับคือ จริยธรรมข้อที่ 13 ความขยันหมั่นเพียร จริยธรรมข้อที่ 4 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ และ

จริยธรรมข้อที่ 2 ความเมตตากรุณา

จริยธรรมที่กล่าวถึงน้อยที่สุดคือ จริยธรรมข้อที่ 15 ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง จริยธรรมข้อที่ 6 การรู้จักความพอดี และจริยธรรมข้อที่ 7 การไม่ผูกปด ไม่ปิดเป็นอนำพรางความจริง

อภิปรายผล

1. เพลงไทยสมัยนิยมประเภทเพลงลูกทุ่ง

1.1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เพลงลูกทุ่งเน้นมโนทัศน์ทางจริยธรรมในด้านความอดทนอดกลั้นมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์สุจริต และหลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน อาจจะเป็นเพราะว่าท่วงทำนองเพลงลูกทุ่ง เป็นเพลงที่คัดแปลงเลียนแบบมาจากเพลงพื้นเมือง ผู้แต่งเนื้อร้องส่วนใหญ่ กล่าวถึงเรื่องราวที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันในสังคมชนบท ตลอดจนอุปนิสัยใจคอ ค่านิยม จริยธรรมของคนในท้องถิ่นชนบท ความยากจนเป็นภาวะหนึ่งที่มีอยู่ทั่วไป ดังนั้นการที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ย่อมต้องอาศัยความอดทนอดกลั้น เมื่อคนในสังคมชนบทมีความอดทนอดกลั้นสูง ผู้แต่งเพลงจึงสะท้อนออกมาให้เห็นในเนื้อเพลงมาก นอกจากนี้แล้ว ความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ก็ต้องมีด้วย เพราะถ้าไม่ขยันหมั่นเพียรแล้ว ภาวะความยากจนก็ยิ่งจะสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตามในสังคมชนบททั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะสังคมหมู่บ้าน ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2525: 115) กล่าวว่า เป็นสังคมเบ็ดเสร็จ พึ่งตนเอง คนในชนบทจะร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำ มีความรัก ความซื่อสัตย์ ความจริงใจ ความเสียสละและการให้อภัยอันเป็นหลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน จริยธรรมเหล่านี้มีกล่าวในเพลงลูกทุ่งค่อนข้างสูง ซึ่งตรงกับทฤษฎีการวิเคราะห์ของจิตแพทย์วิทยา นกควัชระ (2526: 39-41) ได้วิเคราะห์เพลงลูกทุ่งว่า เนื้อเพลงและทำนองของเพลงลูกทุ่งเป็นไปในลักษณะตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อม มีความซื่อ เรียบง่าย สุภาพ ถ่อมตน และให้อภัย มีความอดทนต่อความยากลำบาก และอดกลั้นต่อการเป็นผู้แพ้

1.2 มโนทัศน์ทางจริยธรรมที่กล่าวถึงในเพลงลูกทุ่งน้อยที่สุดคือ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความเป็นผู้มีน้ำใจเป็นธรรม ไม่ลำเอียง ความมีระเบียบวินัยและความตรงต่อเวลา ซึ่งจริยธรรมเหล่านี้มีความซับซ้อน และมีบทบาทไม่เด่นชัดในสังคมชนบท เพราะปกติแล้วการดำเนินชีวิตในชนบทจะเป็นแบบง่าย ๆ เรียบ ๆ และมีลักษณะอ้อมช่อม ไม่มีระเบียบ

กฎเกณฑ์ ไม่เคร่งครัดเรื่องเวลา อาศัยความสะดวกของบุคคลเป็นใหญ่ ไม่นัดหมาย เวลาแน่นอน เพราะไม่เห็นความสำคัญที่จะต้องรีบร้อน (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2525: 113) ฉะนั้น จริยธรรมทั้ง 3 ข้อนี้จึงกล่าวถึงในเพลงลูกทุ่งน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

2. เพลงไทยสมัยนิยมประเภทเพลงลูกกรุง

2.1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มโนทัศน์ทางจริยธรรมที่พบมากในเพลงลูกกรุง คือความอดทนอดกลั้น เช่นเดียวกับเพลงลูกทุ่ง เป็นความอดทนอดกลั้น คือความพ่ายแพ้ ผิดหวัง เสียใจ ความเจ็บปวดที่ถูกตัดรัก ถูกทอดทิ้ง ถูกประนาม ตัวอย่างเช่น เพลงน้ำตาหรือจะแก้ปัญหาคใจ เพลงตะแคงแกงแกงใจ ซึ่งพบเห็นมากในสังคมชาวกรุง นักแต่งเพลงได้สะท้อนออกมาให้เห็นและมักจะกล่าวถึงความรัก ความผิดหวัง เสียใจเสียเป็นส่วนมาก ความอดทนอดกลั้นอีกลักษณะหนึ่งเป็นความอดทนในการทำงาน การทำมาหากิน และเพื่อความสำเร็จในอนาคต เช่น เพลงความฝันแห่งชีวิต เพลงขวัญใจนักเรียน เพลงหนึ่งในร้อยเป็นต้น จะเห็นได้ว่า สังคมเมืองก็จำเป็นต้องอาศัยความอดทนอดกลั้นสูง เช่นเดียวกัน อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมที่จะต้องพบปะกับผู้คนจำนวนมาก จึงต้องอาศัยความอดทนอดกลั้น และต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคม

มโนทัศน์ทางจริยธรรมที่พบมารองลงมา คือ หลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน และความขยันหมั่นเพียร ผู้แต่งเพลงเห็นความสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคม จึงมักจะแต่งเพลงที่มีเนื้อหาชักชวน และปลุกฝังจริยธรรมเหล่านี้ ตัวอย่างเช่น เพลงชาวกอง เพลงลุ่มเจ้าพระยา เพลงเมตตาคารม เป็นต้น

2.2 มโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ไม่พบใน เพลงลูกกรุงที่นำมาวิเคราะห์ คือ ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน และที่พบน้อยมากคือ การไม่ละเมิดของรักผู้อื่น ความเป็นผู้มีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง และความมีระเบียบวินัย ความตรงต่อเวลาและหน้าที่ อาจจะเป็นได้ว่าจริยธรรมเหล่านี้พบบ่อยไม่เด่นชัดในสังคมทั่ว ๆ ไป จึงไม่ค่อยมีนักแต่งเพลงกล่าวถึง และจริยธรรมเหล่านี้ไม่ค่อยอยู่ในความสนใจของตลาด ซึ่งหมายถึงผู้ฟังเพลง จากการสัมภาษณ์ วินัย รุ่งอนันต์ (2526: สัมภาษณ์) มีความเห็นว่า นักแต่งเพลงทั่ว ๆ ไป มักจะแต่งเพลงเพื่อผู้ฟัง นั่นคือ ต้องสังเกตจากผู้ฟังว่า สนใจเพลงในลักษณะใด ก็จะผลิตเพลงออกมาตามความนิยมของผู้ฟังเพลง โดยไม่คำนึงถึงจริยธรรมที่ได้ แต่บังเอิญมีมโนทัศน์ทางจริยธรรมบางข้อแฝงอยู่ ส่วน ไพฑูริย์ สุภาวารี (2525: สัมภาษณ์) มีความเห็นว่า อาจเป็นเพราะว่า จริยธรรมบางข้อมีลักษณะที่ต้องอธิบายความจึงจะเข้าใจ ผู้แต่ง

เพลงจึงไม่สามารถใส่ไว้ในเพลงได้ เพราะในการแต่งเพลงนั้น ต้องคำนึงถึงการเลือก
คำ วรรคตอน ท้องเพลง และทำนองรวมทั้งผู้ร้องด้วย

3. เพลงไทยสมัยนิยมประเภทเพลงเยาวชน

3.1 มโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ปรากฏมากที่สุด คือ หลักธรรมสำหรับการ
อยู่ร่วมกันในสังคม รองลงมาคือ ความขยันหมั่นเพียร ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
ความเมตตาคุณา ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ผู้แต่งเพลงเยาวชนต่างก็
ตระหนักว่า จริยธรรมเหล่านี้ จัดเป็นจริยธรรมเบื้องต้นสำหรับเยาวชน ที่มีคุณค่าควร
ปลูกฝังเพื่อให้เยาวชนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข
(กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2521: 2-88)

3.2 มโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ปรากฏน้อยในเพลงเยาวชน คือ การรู้จัก
ความพอดี การไม่พุดบด ไม่บิดเบือน อำพรางความจริง ไม่ยุแหย่หรือพูดคำหยาบ และ
ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจริยธรรมเหล่านี้มีความสำคัญ
ต่อเด็กน้อย หรือยังไม่มีมีความสำคัญกับวัยเด็กมากเท่าจริยธรรมข้อที่อยู่ในอันดับต้น ๆ

จากเพลงไทยสมัยนิยมทั้ง 3 ประเภทนี้ คือ เพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง
และเพลงเยาวชน จำนวนตัวอย่างประชากร 200 เพลง ที่ผู้วิจัยได้สำรวจและวิเคราะห์
หามโนทัศน์ทางจริยธรรม จากประชากรทั้งสิ้น 6375 เพลง ปรากฏว่า เพลงส่วนใหญ่
จะมีเนื้อหาดำรงถึงความรัก ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์ ไพฑูริย์ สุภวารี ซึ่งเป็นนายก
สมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ให้ความเห็นว่า ศิลปินนักแต่ง-
เพลงส่วนมาก ผลิตผลงานออกมาเพื่อการค้าตามความต้องการของตลาด มีน้อยคนที่จะ
ผลิตงานเพื่ออุดมคติ หรือคำหนึ่งที่จะสอดแทรกจริยธรรมโดยตรง แต่ปัจจุบันก็มีบางหน่วย
งาน หรือนักดนตรี นักแต่งเพลงบางคน ได้เริ่มคำนึงถึงเรื่องนี้ และลงมือทำกันบ้างแล้ว
(วินัย รุ่งอนันต์ 2526: สัมภาษณ์) อย่างเช่นผลงานของนักแต่งเพลงรุ่นหลัง ๆ จะ
ผลิตเพลงที่มีเนื้อหา เชื้อร้องที่บริสุทธิ์ เกี่ยวกับธรรมชาติ และความเป็นจริง และ
ท่วงทำนองของเพลงก็สนุกสนาน มีการประสานเสียงที่ไพเราะน่าฟัง

จะเห็นได้ว่า บทเพลงทุกประเภททุกชนิด แม้แต่ดนตรีที่มีแต่ทำนองเพลง
มีอิทธิพลต่อผู้ฟังมาก คนตรีหรือเพลงที่อยู่ในความนิยมของผู้ฟังนาน ๆ มักจะเป็นเพลง

ที่มีเนื้อหาที่ให้ความหมายดี ผู้ร้องใส่อารมณ์ในการร้องดี เหมาะสมทำให้ผู้ฟังเกิดความซาบซึ้งและคนตรีทำนองสนุกसानแปลกใหม่ เพลงเหล่านี้จะอยู่ในความนิยมของผู้ฟังนาน แม้บางเพลงเป็นเพลงเก่า แต่งและร้องกันมานานแล้ว แต่ก็ยังอยู่ในความนิยมของผู้ฟัง มีการนำมาอัคิใหม่ ร้องใหม่ เช่น เพลงขวัญใจนักเรียน เพลงไครหนอ เพลงค่าน้ำนม เพลงบัวควมบัวบาน เป็นต้น การที่บุคคลชอบฟังเพลงใดเพลงหนึ่งหรือร้องเพลงใดเพลงหนึ่ง เขาจะต้องได้ฟังเนื้อเพลงและทำนองของเพลงนั้น ๆ ก่อน ดังนั้น ถ้าเนื้อเพลงส่วนมากมีความหมายดี ปดุดึงในสิ่งที่ดีงาม เพลงนั้นก็จะเป็นสื่ออย่างหนึ่งในการที่จะซึมซาบเข้าไปในจิตใจผู้ฟัง และสร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่ผู้ฟังได้ นักแต่งเพลงจึงควรที่จะสอดแทรกมโนทัศน์ทางจริยธรรมข้อใดข้อหนึ่ง หรือหลาย ๆ ข้อเข้าไปในบทเพลงที่แต่ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับครู

1. ในการนำเพลงไทยสมัยนิยมเข้าไปใช้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพลงบางเพลงที่มีมโนทัศน์ทางจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษาปรากฏอยู่ในเพลงนั้นๆ ดังนี้

1.1 เพลงลูกทุ่ง ในจำนวนเพลงลูกทุ่งทั้ง 70 เพลง ที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์นั้น ล้วนมีมโนทัศน์ทางจริยธรรมทุกเพลง แต่การนำไปใช้สอนในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา ครูควรเลือกเพลงที่มีมโนทัศน์ที่ชัดเจน ไม่ซับซ้อน และตรงจุดประสงค์ที่จะสอน ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตัวอย่างดังนี้

- 1) เพลงค่าน้ำนม ใช้สอนเรื่อง ความกตัญญูทดแทน
- 2) เพลงกลืนโคลนสาบควาย ใช้สอนเรื่อง ความอดทนอดกลั้น การรู้จักความพอคิ
- 3) เพลงเลิกให้ได้ สอนเรื่อง ความมีสัจจะและความจริงใจ การไม่ลองและเสพยาเสพติดให้โทษ ความอดทนอดกลั้น
- 4) เพลงแม่ สอนเรื่อง ความเมตตากรุณา ความอดทนอดกลั้น และความกตัญญูทดแทน
- 5) เพลงคนกับสะพาน สอนเรื่อง ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ และหลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน

6) เพลงอยู่ที่กว่าตาย สอนเรื่อง การไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
ความซื่อสัตย์ ความไม่เห็นแก่ตัว

7) เพลงเขมรไล้ความ สอนเรื่อง การรู้จักความพอที่ ความเป็นผู้มีสติ รู้จัก
ยับยั้งชั่งใจ ความอดทนอดกลั้น การทำให้สงบ มีสมาธิ และอารมณ์แจ่มใส

8) เพลงกัญชา สอนเรื่อง การไม่หลงและเสพยาเสพติดให้โทษ ความเป็น
ผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ ความอดทนอดกลั้น

9) เพลงทายาทชนบท สอนเรื่องความเมตตาคุณา ความขยันหมั่นเพียร
ความอดทนอดกลั้น ความกตัญญูทเวที่ หลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน

10) เพลงข่อยเว้าแมนบ่ สอนเรื่อง การรู้จักความพอที่ ความขยันหมั่นเพียร

1.2 เพลงลูกกรุง ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพลงที่จะใช้สอนในห้องเรียนระดับ
ประถมศึกษา ดังนี้

1) เพลงใครหนอ สอนเรื่อง ความเมตตาคุณา ความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่และ
เสียสละ ความกตัญญูทเวที่

2) เพลงหนึ่งในร้อย สอนเรื่อง ความเมตตาคุณา ความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่และ
เสียสละ ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความอดทนอดกลั้น ความกตัญญู
และหลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน

3) เพลงแม่พิมพ์ของชาติ ใช้สอนเรื่อง ความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่และเสียสละ
การรู้จักความพอที่ ความอดทนอดกลั้น ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และตรงเวลา

4) เพลงมะเร็ง สอนเรื่อง ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ การไม่หลงเสพ
สิ่งเสพติดให้โทษ ความอดทนอดกลั้น

5) เพลงรถเมย์ สอนเรื่อง ความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่และเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว

6) เพลงขวัญใจนักเรียน สอนเรื่อง ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำ
ชั่ว ความขยันหมั่นเพียร ความอดทนอดกลั้น ความกตัญญูทเวที่

7) เพลงเมืองไทยแสนดี สอนเรื่อง หลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน

8) เพลงศีลห้า สอนเรื่อง การไม่ประทุรร้ายต่อผู้อื่น การไม่โลภไม่ขโมย การ
ไม่ผูกขาด หลอกลวง การไม่เสพยาเสพติด ความละเอียดต่อการกระทำชั่ว

9) เพลงเกิดมาพึ่งกัน สอนเรื่อง การไม่โลภไม่ขโมย ความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่
การรู้จักความพอที่ ความไม่เห็นแก่ตัว และหลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน

1.3 เพลงเขาวงกต เพลงไทยสมัยนิยมประเภทเพลงเขาวงกตทั้ง 60 เพลง ที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ ล้วนมีมีโน้ตสั้นทางจริยธรรมเหมาะสมที่จะนำไปให้นักเรียนร้อง เพราะเป็นเพลง พื้น ๆ ง่าย ๆ ทำนองสนุกสนาน เด็กสามารถร้องตามได้เร็ว เพลง เหล่านี้บันทึกเทปเป็นชุด สะดวกในการนำมาใช้เป็นสื่อการสอนที่จะสอดแทรกปลูกฝัง จริยธรรมให้แก่เด็ก ศึกษาศาสตร์ ร้องเพลงประกอบการสอนไม่เป็น (ศิรินพรัตน์ พิธานสมบัติ 2521: 69 และ พะเยาว์ วัลลวัฒน์ 2526: 106) ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก

2. ในการนำเพลงไปใช้สอน ครูควรจะ

2.1 ศึกษาเพลงและมีโน้ตสั้นทางจริยธรรมที่ได้จากเพลงให้ชัดเจนก่อน

2.2 ควรชี้แนะให้นักเรียนเลือกเพลงที่ดีมาร้อง หรือช่วยกันพิจารณาว่า เพลงที่นักเรียนนำมาร้องนั้น ดี ไม่ดี อย่างไร ซึ่งวิธีนี้จะทำให้นักเรียนสามารถพิจารณาได้เองต่อไป

2.3 ในการสอนร้องเพลงให้เด็กได้เป็นผู้ค้นพบเองว่า เพลงนั้นให้จริยธรรม ข้อใดแก่ผู้ฟัง เป็นการส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น ให้แก่เด็ก

2.4 ครูอาจแต่งเพลงขึ้นใหม่ ใช้ทำนองเพลงไทยสมัยนิยม เพียง 1-2 ท่อน ใส่เนื้อร้องที่ใหม่โน้ตสั้นทางจริยธรรมที่ต้องการสอนลงไป นำไปสอนนักเรียน คัดปัญหาการร้องเพลงตามแผนการสอนไม่ได้ และนักเรียนยังสนุกสนานเพลิดเพลิน และจดจำได้เร็วด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับนักแต่งเพลง

ในการแต่งเพลงใหม่ นักแต่งเพลงน่าจะกำหนดมโนทัศน์ทางจริยธรรมสอดแทรกเข้าไปในเพลงด้วย โดยเฉพาะจริยธรรมข้อที่ยังไม่ได้กล่าวถึงในเพลงหรือที่มีกล่าวถึงน้อย เพื่อให้เพลงนั้นมีคุณค่ามากขึ้น อิทธิพลที่ส่งผลกระทบต่อคนฟังทุกเพศ ทุกวัยทั่วประเทศก็ย่อมมีคุณค่าในทางที่ดีด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิเคราะห์สำนวนภาษาที่ใช้กับเพลงเขาวงกต

2. ควรสำรวจความสนใจทางค่านิยมและเพลงของครูและนักเรียนใน

ระดับชั้นประถมศึกษา